

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

BAKALÁRSKA PRÁCA

2010

Lucia Matušková

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

**SOCIOLOGICKÁ ANALÝZA KULTÚRNYCH NÁVYKOV
VYSOKOŠKOLSKEJ MLÁDEŽE**

Bakalárska práca

Študijný program: Sociológia (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)

Študijný odbor: 3.1.1 Sociológia

Školiace pracovisko: Katedra Sociológie

Školiteľ: Mgr. Tomáš Pružinec, PhD.

Nitra 2010

Lucia Matušková



Filozofická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre


ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Lucia Matušková
Študijný program: sociológia (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)
Študijný odbor: 3.1.1 sociológia
Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský

Názov: Sociologická analýza kultúrnych návykov vysokoškolskej mládeže
Anotácia: Cieľom práce je zistiť kultúrne návyky vysokoškolskej mládeže. Práca vyústi do empirického zisťovania u študentov nitrianskych univerzít.

Školiteľ: Mgr. Tomáš Pružinec, PhD.
Oponent: PhDr. Viera Štefancová
Katedra: KSOC - Katedra sociológie
Vedúci katedry: PhDr. Anna Križanová, CSc.

Dátum schválenia: 05.03.2010


PhDr. Anna Križanová, CSc.
vedúci/a katedry

ABSTRAKT:

MATUŠKOVÁ Lucia, *Sociologická analýza kultúrnych návykov vysokoškolskej mládeže*. [Bakalárska práca] / Lucia Matušková. – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. Filozofická fakulta. Katedra Sociológie. – Školiteľ: PhDr. Tomáš Pružinec, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár (Bc.). – Nitra: FF UKF, 2010. 44 s.

Bakalárska práca sa zaoberá návykmi vysokoškolskej mládeže v oblasti kultúry. V teoretickej časti sa venuje dvom hlavným témam – mládeži a kultúre, empirická časť je venovaná vlastnému prieskumu.

Samotnú prácu tvoria tri kapitoly. Prvá kapitola predkladá čitateľom definície pojmu mládež od viacerých autorov a oboznamuje ich s náčrtom historického vývinu tejto sociálnej skupiny. Venuje sa aj fázam biologicko-sociálneho vývinu mládeže – adolescencii a mladosti a ponúka charakteristiku vysokoškolskej mládeže upravenú na danú tému. Druhá kapitola je venovaná kultúre. Ponúka prehľad definícií tohto pojmu, zaoberá sa štruktúrou kultúry, popisuje konkrétne kultúrne aktivity mládeže a predkladá stručnú charakteristiku vybraných subkultúr vysokoškolskej mládeže.

Tretia kapitola je venovaná empirickému prieskumu a analýze zozbieraných dát.

Kľúčové slová: mládež, kultúra, subkultúra, kultúrne aktivity mládeže

ABSTRACT:

MATUŠKOVÁ Lucia, *Sociological analysis of cultural habits of the academic youth*. [Bachelor thesis] / Lucia Matušková. – Constantine The Philosopher University in Nitra. Faculty of Arts. Department of Sociology. – Tutor: Mgr. Tomáš Pružinec, PhD. Qualification degree: Bachelor (Bc.). – Nitra: FF UKF, 2010. 44 p.

The thesis deals with the cultural customs of university students.

The theoretical part concerns two main topics - youth and culture. The empirical part is directed at our own research.

The thesis itself is divided into three chapters. The first chapter concerns the definitions of the term youth from the point of view of various authors and gives a brief history of this social group. Moreover, it deals with the biological and social youth development phases - adolescence and juvenility, and offers characteristics of the university students modified to the given theme. The second chapter covers the culture itself. It gives a list of definitions of the term, deals with the structure of culture, describes concrete cultural youth activities and offers a brief characteristics of selected subcultures of the university students. The third chapter concerns an empirical research and an analysis of the compiled data.

Key words: youth, culture, subculture, cultural activities of youth

PREDHOVOR

Pre študentov vysokých škôl je popri štúdiu, ktoré je časovo i psychicky náročné, dôležité pociťovať možnosť odreagovania, ktoré mu spoločnosť ponúka prostredníctvom kultúry. Práve kultúra otvára možnosť zmysluplného trávenia voľného času a zároveň kultivácie a rozvoja osobnosti.

Práca má zámer nahliadnuť na kultúrne návyky vysokoškolskej mládeže, prostredníctvom ktorých môže poskytnúť lepší pohľad na životný štýl mládeže.

Dôvodov pre vznik práce bolo viacero, najvýznamnejším bol záujem autorky o kultúrne dianie na lokálnej i celoslovenskej úrovni. Tento záujem viedol k zmapovaniu reálnej situácie navštevovania konkrétnych kultúrnych podujatí vysokoškolskou mládežou. Ďalším dôvodom bolo rozšírenie vlastných teoretických a praktických poznatkov v danej problematike. Práca poskytuje čiastkový pohľad na mládež, jej životný štýl mimo prostredia vysokej školy a počas jej voľného času, snaží sa odhaliť najpreferovanejšie a najfrekvencovanejšie aktivity mládeže v oblasti kultúry.

Predkladaná bakalárska práca vznikla za spolupráce konzultanta PhDr. Tomáša Pružinca, PhD., ktorému patrí veľká vďaka za konštruktívne rady, podporu, pedagogické usmernenie a trpezlivosť počas trvania celej doby tvorby bakalárskej práce.

Lucia Matušková

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 MLÁDEŽ.....	10
1.1 Pojmové vymedzenie.....	10
1.2 Náčrt historického vývinu mládeže.....	11
1.3 Mladosť a obdobie adolescencie.....	12
1.4 Charakteristika súčasnej mládeže.....	13
2 KULTÚRA.....	15
2.1 Charakteristika pojmu kultúra.....	15
2.2 Štruktúra kultúry.....	15
2.3 Kultúrne aktivity mládeže.....	18
2.4 Subkultúry mládeže.....	21
3 PRIESKUM.....	26
3.1 Výskumný problém.....	26
3.2 Ciele prieskumu a hypotézy.....	26
3.3 Predmet a objekt prieskumu	29
3.4 Výskumná vzorka.....	29
3.5 Metodika prieskumu.....	31
3.6 Testovanie hypotéz, analýza a interpretácia výsledkov prieskumu.....	31
3.7 Závbery z prieskumu.....	40
ZÁVER.....	42
ZOZNAM POUŽITÝCH PRAMENŇOV.....	43
PRÍLOHA A – TABUĽKY A GRAFY	
PRÍLOHA B – DOTAZNÍK	

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1.....	32
Tabuľka 2.....	32
Tabuľka 3.....	33
Tabuľka 4.....	33
Tabuľka 5.....	34
Tabuľka 6.....	34
Tabuľka 7.....	35
Tabuľka 8.....	35
Tabuľka 9.....	36
Tabuľka 10.....	37
Tabuľka 11.....	38
Tabuľka 12.....	38
Tabuľka 13.....	39
Tabuľka 14.....	39
Tabuľka 15.....	PRÍLOHA A
Tabuľka 16.....	PRÍLOHA A

ÚVOD

Kultúra ako celok je neodmysliteľnou súčasťou každej spoločnosti. Otvára možnosť získavania veľkého množstva informácií o konkrétnej spoločnosti, spôsobe jej fungovania, jej tradíciách, jazyku, náboženstve či správania v každodennom živote.

Nemateriálna kultúra človeku poskytuje nevyčerpatel'ný zdroj noriem, hodnôt, ideí či sociálnych inštitúcií, ktoré ľuďom pomáhajú lepšie sa orientovať v každodennom živote.

Naproti tomu materiálna kultúra združuje konkrétne výtvary ľudskej činnosti, jej artefakty.

Sociologický záujem o kultúru sa však okrem týchto smerov orientuje aj na získavanie informácií o umení, ako neodmysliteľnej súčasti kultúry každej spoločnosti. Tento záujem sa prejavuje v snahe získavania informácií o jednotlivých druhoch umenia, v snahe určenia miesta a dôležitosti umenia v každodennom živote jednotlivcov, či celých sociálnych skupín. Sociologický pohľad sa samozrejme zameriava aj na zbieranie informácií o kultúrach iných spoločností, o ich histórii i súčasnosti a snaží sa porovnávať ich rozdielnosti.

Táto práca sa špecifikuje na kultúrne návyky veľkej sociálnej skupiny, vysokoškolskej mládeže. Teoretickému priblíženiu pojmu mládež, jej historickým vývojom, významným obdobiam v psychickom i sociálnom smere vývinu a charakteristikou súčasnej mládeže sa venujeme v prvej kapitole práce.

Dôležitá je hlavne druhá kapitola, ktorá sa snaží priblížiť a charakterizovať najpreferovanejšie kultúrne aktivity vysokoškolskej mládeže, problematiku subkultúr mládeže charakterizovaním konkrétnych druhov viacerých subkultúr, chápanie pojmu kultúra a štruktúru kultúry upravené na konkrétnu tému práce.

Cieľom práce je poskytnúť odpovede na otázky ohľadne navštevovania konkrétnych druhov kultúrnych podujatí, informačných zdrojov, pomocou ktorých vysokoškolskí študenti získavajú potrebné informácie o kultúrnych podujatiach, vplyve prechodného bydliska na navštevovanie kultúrnych podujatí, či rozdiely navštevovania kultúrnych podujatí študentmi dvoch rozdielnych univerzít. Touto problematikou sa zaoberáme v tretej, záverečnej kapitole práce.

1 MLÁDEŽ

1.1 Pojmové vymedzenie

Mladosť je obdobie života, v ktorom dochádza k viacerým významným biologickým, psychickým a sociálnym zmenám. V tomto období človek opúšťa rolu dieťaťa, pripravuje sa na rolu dospelého a zároveň prijíma typické role mládeže – študent, partner a pod.

Jedným zo základných pojmov tejto práce je pojem mládež, ktorého vymedzenie sa u rôznych autorov líši.

Průcha, Walterová a Mareš (2003, s. 125) charakterizujú mládež ako „skupinu tvorenú ľuďmi vo veku približne od 15 do 25 rokov, ktorí už v spoločnosti neplnia rolu detí, avšak spoločnosť im ešte nepriznala rolu dospelých. Má charakteristický spôsob chovania a myslenia, iný systém vzorov, noriem a hodnôt.“

Podľa Jandourka (2001, s. 160) mládež je „fáza životného cyklu medzi detstvom a dospelosťou charakterizovaná dokončovaním fyzických zmien organizmu započatých v puberte, prípravou na prevzatie roli dospelého, odpútavaním od primárnej rodiny, hľadaním novej hodnotovej orientácie, hľadaním nových autorít a konkrétnejšou prípravou na budúce povolanie.“

Ondrejko (2003, s. 9) tvrdí, že po zavŕšení procesu pohlavnej identifikácie človeka končí detstvo, no obdobie dospelosti ešte nenastáva. Medzi týmito dvoma obdobiami existuje ďalšie, všeobecne nazývané obdobím mladosti a ľudia, prežívajúci toto obdobie tvoria veľkú spoločenskú skupinu, mládež. Vekové ohraničenie a síce začiatok procesu mladosti a dospievania Ondrejko vymedzuje na 13. rok života. Ako koniec tohto procesu chápe zaradenie sa do pracovného procesu a uzatváranie manželstva.

S iným definovaním sa stretávame v legislatívnych dokumentoch. Tie používajú pojem mládež ako označenie „pre deti a mladých ľudí do doby dovŕšenia 18. roku bez vymedzenia dolnej hranice veku alebo s dolnou hranicou približne 3 roky.“ (Průcha – Walterová – Mareš, 2003, s. 126)

My sa stotožňujeme s definíciou mládeže tak, ako je uvedená v Pedagogickej encyklopédii Slovenska. (1984, s. 584) Tá charakterizuje mládež ako sociálno-demografickú skupinu obyvateľstva vo veku od 15-30 rokov, ktorá má charakteristické

biologicko-osychické a sociálno-ekonomické črty, špecifické požiadavky, zámary a vlastnosti odlišujúce ju od iných vekových skupín.

1.2 Náčrt historického vývinu mládeže

Vznik fenoménu mládeže sa datuje koncom 18. storočia. V tomto období zaznamenávame absenciu problémov vo voľbe zamestnania a hľadania vlastnej identity, ktoré sú pre dnešnú mládež typické. V 19. storočí si industrializácia vynútila potrebu odbornosti a preto bolo potrebné vytvoriť časový i sociálny priestor pre jej prípravu. Postupom času sa táto príprava inštitucionalizovala a vznikali školy, ktoré ponúkali svojim absolventom poznatky z rôznych oblastí a taktiež ich učili osvojovať si vlastnosti ako presnosť, zručnosť, kooperatívnosť a pod. Vzdelanie bolo prístupné čoraz väčšiemu počtu obyvateľov, ktorí mohli svoje poznatky využívať v množstve novovzniknutých profesií. Pre mládež bolo potrebné vyčleniť čas, nevyhnutný pre takúto prípravu.

V dôsledku diferenciacie na menej kvalifikovanú a vysoko odbornú prácu dochádza k zvýšenej sociálnej mobilite, ktorej základy boli kladené vo fáze nazývanej mladosť. V tejto dobe bol pre mládež typický asketický spôsob života, zriekanie sa sexuálneho života a predlžovanie fázy závislosti na rodičovskom dome. Požadovanými, ba až cnostnými, sa stali vlastnosti ako usilovnosť, disciplína a pilné štúdium. Dievčatá boli v tejto dobe pripravované na manželský a rodičovský život, vzdelanie im bolo sprístupnené až v 20. storočí.

Od polovice 20. storočia zaznamenávame ďalšie zmeny súvisiace s predlžovaním školskej dochádzky. Štúdium sa stáva dôležitým aj pre robotnícku mládež a mládež z najnižších vrstiev, osobitý nárast pripisujeme štúdiu dievčat.

Od roku 1990 pokračuje proces zaškolenia mládeže ďalej. Spájame ho s ďalším procesom nazvaným homogenizácia mládeže prostredníctvom školstva, ktorý znižuje mieru sociálnych rozdielov počas školskej dochádzky. Tieto rozdiely sa postupne presúvajú do tzv. postadolescentného obdobia. Vo vyspelých štátoch sveta sa toto obdobie stáva masovým javom, ktorý hovorí o fáze medzi mladosťou a dospelosťou. Typickým postadolescentným prostredím je vysokoškolské prostredie, charakteristické hospodárskou závislosťou svojich členov napríklad od rodičovských peňazí a samostatnosťou takmer vo

všetkých životných oblastiach. V spojitosti s termínom postadolescentného obdobia hovoríme aj o období adolescencie. (Onrejkovič, 2003, s. 13-17)

1.3 Mladosť a obdobie adolescencie

Termínom mladosť označujeme obdobie života, počas ktorého jedinec prechádza významnými biologickými, psychickými a sociálnymi zmenami. Počas tejto fázy dochádza k postupnému opúšťaniu detských rôl, pokračovaniu v príprave na sociálne role dospelého človeka, hraniu typických mládežníckych rôl (študent, učeň, partner atď.) v danej kultúre a snahe vymaniť sa zo závislosti na rodine. (Havlík - Koťa, 2002, s. 55)

Termín adolescencia pochádza z latinského slova adolescere, ktoré prekladáme ako dorastať, dospievať. (Macek, 2003, s. 9)

Ondrejkovič (2003, s. 115) vymedzuje toto obdobie ako „vývojové obdobie medzi pubertou¹ a dospelosťou. Je charakterizované sociálnym a rozumovým dospievaním, konsolidáciou duševného života, dotváraním postojov a názorov, hodnotovej orientácie. V procese socializácie dochádza k dotváraniu osobnostných štruktúr a integrácii osobnosti, dobudovaniu trvalejších vzťahov k sebe i druhým. Dochádza k rozvinutiu sebavedomia, sebaistoty a samostatnosti.“

Podľa Maceka (2003, s. 12) nadobúda obdobie adolescence svoj osobitý sociálny, ekonomický, pedagogický a kultúrny rozmer. Havlík a Koťa (2002, s. 55) dodávajú, že sociálne špecifiká tohto obdobia sa nám podarí najlepšie pozorovať vtedy, ak sa na mladých ľudí budeme pozeráť ako na príslušníkov sociodemografickej skupiny mládež, charakteristickou svojimi kultúrnymi a generačnými odlišnosťami.

Vo fáze adolescencie prevažuje individualizácia. Jedinec, prežívajúci toto obdobie – adolescent, sa zameriava na problémy spojené s hľadaním svojej identity a vlastného ja, vytváranie nezávislých vzťahov, snahu o autonómiu či možnosti vlastných životných volieb. (Havlík – Koťa, 2002, s. 65)

Adolescencia je časovo vymedzovaná ako obdobie medzi 15. a 20. respektíve 22. rokom života. V celosvetovom merítku sa autori čoraz viac prikláňajú k názoru, podľa

¹ Puberta je biologická kategória, ktorá nastáva približne medzi 12. až 15. rokom života. Je charakteristická výraznými telesnými zmenami a pohlavným zretím. Ondrejkovič, P. Socializácia mládeže ako východisková kategória sociológie výchovy a sociológie mládeže, Bratislava 1997.

ktorého sa pojmom adolescencia označuje celé obdobie medzi detstvom a dospelosťou. Toto obdobie je vnútorne diferencované na tri fázy :

včasnú adolescenciu – časovo vymedzenú na 10. (11.) – 13. rok života

strednú adolescenciu – interval medzi 14. – 16. rokom života

neskorú adolescenciu – medzi 17. až 20. rokom života, u vysokoškolákov sa posúva tento vek až na 24. rok života (Macek, 2003, s. 9-10)

„Z ontogenetického hľadiska je jej základným atribútom dokončenie pohlavného dozrievania, fyzický i duševný rozvoj (rast) a sociálne učenie v najširšom zmysle slova.“ (Macek, 2003, s. 10)

V tomto období sa výrazne rozvíjajú ľudské schopnosti ako symbolizácia, sebareflexia či sebaregulácia. (Macek, 2003, s. 10)

1.4 Charakteristika súčasnej vysokoškolskej mládeže

Za vysokoškolskú mládež v našej práci považujeme mladých ľudí vo veku 18 až 26 rokov, ktorí študujú dennú formu bakalárskeho alebo magisterského štúdia na niektorej zo slovenských vysokých škôl alebo univerzít. Dôvodom, prečo za vysokoškolskú mládež nepovažujeme študentov externého štúdia je fakt, že u týchto študentov absentuje sociálne prostredie typické pre študentov denného štúdia.

Rozdielov súvisiacich so sociálnym prostredím je hneď niekoľko. Študenti denného štúdia sa pravidelne stretávajú na pôde vysokej školy či univerzity za účelom absolvovania prednášok, pričom stretávanie sa študentov externého štúdia je obmedzené na niekoľko stretnutí za mesiac.

Významný rozdiel medzi týmito skupinami je spojený s bývaním. Študenti denného štúdia si môžu vybrať medzi ubytovaním na internáte, priváte, v podnájme, prípadne do školy dochádzať. Na druhej strane, študenti externého štúdia nemajú možnosť využívať služby internátov, čo ich obmedzuje vo vytváraní sociálnych kontaktov s ďalšími študentmi vysokých škôl. Typickejšie je pre nich vlastné bývanie, či bývanie u rodičov, nakoľko sú vďaka ich ekonomickej aktivite schopný pravidelne vynakladať finančné prostriedky na zabezpečenie bývania.

Ďalší rozdiel týchto dvoch skupín vysokoškolskej mládeže je spojený so štúdiom vo všeobecnosti. Pre študentov denného štúdia je prioritné samotné štúdium a povinnosti

s ním spojené. Naproti tomu, študenti externého štúdia sú vo väčšine prípadov zamestnaní na plný úväzok, čo im značne skracuje časovú dobu, ktorú by mohli vynaložiť na štúdium.

2 KULTÚRA

2.1 Charakteristika pojmu kultúra

Pojem kultúra je v súčasnej dobe používaný viacerými vednými disciplínami a preto sa stretávame s jeho rôznymi definíciami.

Sociológovia vnímajú kultúru ako všetko to, čím sa ľudia líšia od zvierat. (Sopóci - Búzik, 1995, s. 30) Podľa Sopóciho a Búzika (1995, s. 30) „do kultúry patria ľudské činnosti, materiálne výsledky týchto činností, vierovyznania a predstavy dávajúce zmysel ľudskému životu, hodnoty, vzory správania, normy i poznatky, ktoré organizujú sociálny život a pomáhajú ľuďom i celému ľudskému spoločenstvu, aby prežili.“

Montoussé a Renouard (2005, s. 106) definujú kultúru takto: „V sociológii a v antropológii je kultúra považovaná za súbor presvedčení, hodnôt, noriem a zvykov zdieľaných v rámci určitej sociálnej skupiny. Plní dvojakú úlohu: zaisťuje sociálnu súdržnosť a umožňuje integráciu jedinca do spoločnosti.“

Mistrík (2006, s. 59) vymedzuje kultúru ako „súhrn ľudských činností, predmetov, inštitúcií, ideí a hodnôt, ktoré sú vlastné určitému spoločenstvu. Prenáša sa z generácie na generáciu sociálnym učením, nie genetickým kódom“.

„Do kultúry však rovnako patrí aj proces utvárania kultúrnych hodnôt, spôsob akým ich človek vytvára, spôsob rozdeľovania a miera s akou sa jednotlivé sociálno-triedne skupiny spoločnosti na prijímaní a utváraní materiálnych a duchovných hodnôt zúčastňujú.“ (Malá, 1982, s. 14)

Vzhľadom na obsah našej práce budeme za najvýstižnejšiu považovať definíciu kultúry ako „sociálne odovzdávané poznanie vlastné určitej sociálnej skupine.“ (Peoples – Bailey, 1988, s. 19)

2.2 Štruktúra kultúry

Podľa Mistríka (1999, s. 58) v spoločnosti neexistuje jedna homogénna kultúra. Mistrík tvrdí, že „tak ako sa každá spoločnosť člení na rôzne skupiny a vrstvy, tak sa aj kultúra člení na ďalšie súperiace či spolupracujúce vrstvy. V súčasnej Európe môžeme

rozpoznať štyri hlavné kultúrne vrstvy – dominantnú, konzervatívnu, alternatívne a marginálne kultúry.“ (Mistrík, 1999, s. 58)

DOMINANTNÁ KULTÚRA

„Je založená na dominantnom životnom štýle prevažne stredných sociálnych vrstiev. Najširšie vrstvy obyvateľstva ju uznávajú ako platnú a hodnú nasledovania.“

(Mistrík, 1999, s. 58)

Dominantná kultúra sa skladá z troch vrstiev :

Štandardná kultúra: Orientovaná na ľahko konzumovateľné kultúrne produkty ako napríklad stredný prúd populárnej hudby alebo bestsellery. Významnú úlohu plnia masmédiá, ktoré štandardnú kultúru formujú a zároveň jej obsah a formu transformujú na masovú kultúru.

Elitná kultúra: Nositeľmi tohto druhu kultúry sú ľudia blízki vládnucej špičke, ktorí prejavujú snahu o vysokú kultúrnu úroveň s dôrazom na udržanie jestvujúceho statusu. Elitná kultúra je orientovaná na tzv. vysoké kultúrne hodnoty a prejavujú sa v nej snahy o vyššie tvorivé výkony.

Kultúra mládeže: Kultúra výrazne ovplyvňovaná masmédiami. Významné miesto v kultúre mládeže vypĺňa zábava, medzi hlavné zásobárne kultúrnych podnetov patrí hudba, módne časopisy a sci-fi literatúra. (Mistrík, 1999, s. 58-60)

KONZERVATÍVNA KULTÚRA

„Je to kultúra orientovaná na zachovanie tradičných hodnôt, ktoré sú pre jej nositeľov prakticky nespochybniteľné.“ (Mistrík, 1999, s. 60)

Do takéhoto typu kultúry spravidla neprenikajú nové podnety alebo ich preniká málo zo štandardnej kultúry. Jej nositelia zostávajú relatívne uzavretou sociálnou skupinou, častokrát žijúcou na riedko osídlenom území, ktorá má problémy s komunikáciou a existenciou informačných zdrojov.

Do konzervatívnej kultúry zaraďujeme dve skupiny:

Kultúra tradičnej dediny a oblasti mimo hlavných komunikačných ťahov, oblasti vzdialené od kultúrnych a civilizačných centier: Existencia obmedzených možností v oblasti kultúry, informačných zdrojov a komunikácie. Povedomie nespochybniteľnosti tradičných hodnôt je veľmi výrazné.

Kultúra etnických skupín: Skupiny žijúce často vo veľkých urbanistických centrách. Odlišnosť od majoritných etník ich núti orientovať sa dovnútra vlastnej tradície, pričom z okolia prijímajú len minimum podnetov.

ALTERNATÍVNE KULTÚRY

Na označenie takéhoto druhu kultúr používame aj iné názvy. Napríklad pojem kontrakultúra „znamená, že tieto kultúry sa často obracajú proti dominantnej. Nie je to však presné, pretože pre príslušníkov niektorých z týchto kultúr dominantná nestojí za to, aby sa ňou zaoberali.“ (Mistrík, 1999, s. 62) Pojem subkultúra označuje menšie skupiny, ktoré sú súčasťou dominantnej kultúry, čo niekedy vôbec neplatí. Naproti tomu, pojem alternatívna kultúra pôsobí neutrálne a zároveň pripúšťa možnosť existencie rôznych otvorených vzťahov k iným kultúram. Klasifikácia alternatívnych kultúr je veľmi ťažká, kvôli ich tendencii rýchleho vzniku a zániku. (Mistrík, 1999, s. 62)

Prehľad vybraných typov alternatívnych kultúr nájdete v ďalšej časti našej práce.

MARGINÁLNE KULTÚRY

Podľa Mistríka (1999, s. 64) „sú to kultúry, ktoré sa nielenže obracajú proti dominantnej, ale navyše ich príslušníci žijú spravidla na okraji spoločnosti a mnohokrát aj na hranici zákonnosti, či až za ňou.“

Marginálna kultúra zahŕňa dve skupiny:

Narkomani: Príslušníkov tejto skupiny spája existenčná závislosť na drogách alebo návykových látkach, vopred vytvorené komunikačné vzory, špeciálne spôsoby získavania drog a informácií a vylúčenie z formálnych štruktúr spoločnosti.

Kriminálne podsvetie: Má veľmi pevnú vnútornú štruktúru, vlastné inštitúcie a spôsoby komunikácie. Pre jej príslušníkov je typické, že sú im hodnoty štandardnej kultúry ľahostajné, nemajú o ne záujem. Špecifický je aj vzťah k zákonom – kriminálny svet sa principiálne pohybuje mimo zákona.

2.3 Kultúrne aktivity mládeže

Kultúrne aktivity mládeže sa odvíjajú od viacerých aspektov medzi ktoré patrí množstvo ich voľného času, finančné možnosti, sociálne zázemie a častokrát aj miesto bydliska alebo štúdia.

Pedagogický slovník (Průcha – Walterová – Mareš, 2003, s. 274) definuje voľný čas ako „čas, s ktorým človek môže nakladať podľa svojho uváženia a na základe svojich záujmov. Voľný čas je doba, ktorá zostane z 24 hodín bežného dňa po odčítaní času venovaného práci, starostlivosti o rodinu a domácnosť, starostlivosti o vlastné fyzické potreby (vrátane spánku).“

Koncerty

Koncert je živé vystúpenie samostatného umelca, kapely alebo iného hudobného zoskupenia pred publikom. Možno ho zorganizovať na rôznych miestach ako námestia, puby, parky, zábavné centrá a kiná, koncerty významnejších hudobných mien sa zväčša konajú vo veľkokapacitných halách, štadiónoch, arénach a pod.

Festivaly

Festivaly tvoria v súčasnej dobe významnú a veľmi obľúbenú súčasť kultúrnych aktivít vysokoškolskej mládeže. Milovníci rôznych druhov umenia si môžu vybrať z desiatok festivalov, ktoré každoročne fungujú na území Slovenska.

Žánrovo sú dostupné festivaly klasickej hudby (Bratislavské hudobné slávnosti, Košická hudobná jar), folklórne (Jánošíkovské dni, Folklórny festival Východná), jazzové (Bratislavské jazzové dni), divadelné (Divadelná Nitra), tanečné (Bratislava v pohybe), filmové (Bažant Kinematograf, Art Film) či viacžánrové festivaly.

Nezastupiteľné miesto v kultúrnych aktivitách mládeže majú letné hudobné festivaly. Na rozdiel od koncertov sa letné hudobné festivaly konajú na otvorených priestranstvách, trvajú deň prípadne niekoľko dní, majú nezameniteľnú atmosféru a pestrú ponuku vystupujúcich na niekoľkých stageoch. Najväčším slovenským letným festivalom je trenčiansky Pohoda festival, ktorý každoročne navštívi približne 33 000 ľudí zo Slovenska i zahraničia. Medzi ďalšie významné slovenské letné hudobné festivaly patria Top Fest, Žákovic Open, Vrbovské Vetry, Wilsonic, Orange Music Summer, Minikvas atď.

Kiná, filmové kluby a divadlá

Kiná sú miesta, kde sa stretáva väčší počet ľudí, za účelom spoločného sledovania filmov. V súčasnej dobe sa stávajú čoraz populárnejšími kiná v nákupných centrách, ktoré ponúkajú svojim návštevníkom niekoľko kinosál s pohodlnými sedačkami, klimatizáciou a občerstvením.

Na Slovensku fungujú taktiež filmové kluby, ktoré sú viac zamerané na šírenie umelecky hodnotných filmov rôznych svetových režisérov. Na rozdiel od klasických kín, ktoré ponúkajú najmä premiéry najnovších filmov, filmové kluby premietajú hlavne filmy nekomerčného charakteru.

Návšteva divadiel patrí k skôr výnimočnejším aktivitám mládeže. Návšteva divadla je rozdielnejšia ako návšteva kina či filmového klubu. Vyžaduje formálnejšie oblečenie, vstupenky do divadla sa kupujú spravidla pár týždňov, či dokonca mesiacov pred predstavením a ich cena je výrazne vyššia ako cena vstupenky na premietanie filmu.

Na Slovensku funguje množstvo profesionálnych a niekoľko nezávislých neštátnych súborov, ktoré ponúkajú svojim divákovi pestrý výber z rôznych divadelných žánrov ako opera, balet, komédia, dráma, muzikál a pod.

Múzeá a galérie

„Múzeá vo všeobecnosti sa charakterizujú ako špecifické, inštitucionálne organizované zberateľsko-záchranné zariadenia v zbierkotvornej oblasti s ochranným, dokumentárnym a výchovným poslaním.“ (Mruškovič – Darulová – Kollár, s. 107)

Múzeá a galérie sú ústavy, ktoré zhromažďujú a odborne spravujú zbierky dokladového hmotného materiálu o vývine prírody, spoločnosti, tvorivej umeleckej a ľudskej činnosti, ktoré sú využívané v rámci kultúrnej a osvetovej činnosti.

Rozoznávame viacero druhov múzeí a galérií – prírodovedné, historické, múzeá dejín kultúry, vedecko-technické, umelecké, múzeá vo voľnej prírode, alebo špecializované na konkrétnu zložku prírodného a kultúrneho dedičstva. (Mruškovič – Darulová – Kollár, s. 113)

Knižnice a literatúra

Knižnica je miesto, ktoré v sebe spája kultúrnu, informačnú a vzdelávaciu funkciu. Registrovaní čitatelia majú možnosť využívať služby ako prezenčné či absenčné vypožičiavanie si kníh a časopisov, medziknižničné výpožičky, tvorbu rešeršou a pod.

Vysokoškolská mládež často využíva služby univerzitných knižníc, ktoré poskytujú svojim čitateľom množstvo domácej i zahraničnej odbornej literatúry, potrebnej k zvládnutiu vysokoškolského štúdia.

Mnoho slovenských knižníc a literárnych klubov ponúka svojim čitateľom možnosť literárnych stretnutí. Ide o stretnutie milovníkov literatúry za účelom spoločného čítania zaujímavých diel, prednášania vlastnej tvorby návštevníkov, literárnych debát a pod.

Diskotéky, nočné kluby a párty

Diskotéky a nočné kluby sú miesta, na ktorých sa stretáva veľké množstvo ľudí za účelom spoločnej zábavy prostredníctvom tanca a trávenia času s priateľmi a rovesníkmi.

Neodmysliteľnou súčasťou tohto druhu kultúrneho vyžitia je DJ, ktorý zabáva svoje publikum hraním rôznych štýlov hudby. Ten závisí od konkrétneho zamerania daného podniku – pre diskotéky a nočné kluby je typická komerčná hudba, párty sú zamerané najmä na elektronickú hudbu, často doplnenú videoprojekciou.

2.4 Subkultúry mládeže

V modernej spoločnosti je pravidlom, že nie všetci jej členovia zdieľajú rovnakú kultúru a každá sociálna skupina si vytvára kultúru, ktorá ju odlišuje od ostatných.

Takúto špecifickú kultúru nazývame subkultúra. (Montoussé – Renouard, 2005, s. 107)

Podľa Barkera (2006, s. 185) „predpona „sub“ naznačuje svojbytnosť a odlišnosť od dominantnej alebo mainstreamovej spoločnosti.“

Ondrejkoivič (2003, s. 97) charakterizuje subkultúru ako „takú kultúru (spravidla týkajúcu sa skupiny), ktorá sa líši od globálnej kultúry spoločnosti predovšetkým hodnotami, normami, špeciálnou štruktúrou, prípadne i spôsobom života a správania svojich príslušníkov.“

Príslušnosť k takejto sociálnej skupine môžeme pozorovať na základe správania sa (napr. životný štýl, kultúrne potreby, spôsob trávenia voľného času atď.), alebo symbolu (napr. slovná zásoba, používané obraty v reči a i.). (Ondrejkoivič, 2003, s. 97)

Podľa Mistríka (2006, s. 38) subkultúra „obsahuje predmety, pohľad na svet, symboly, a často je charakteristická svojším obliekaním, jazykom. Zvyčajne býva ohraničená na určitý priestor.“ Subkultúry prinášajú nový pohľad na svet a bežne sa jej diela po určitom čase stávajú súčasťou dominantnej kultúry - napríklad hip hopová hudba. (Mistrík, s. 38)

Veľmi typickou formou subkultúry je mládež, ktorá svojim členom poskytuje uspokojenie sociálnej potreby niekam patriť a zároveň možnosť diferenciacie od ostatných subkultúr. Táto subkultúra je charakteristická odlišným správaním sa členov, orientáciou na určité hodnoty a normy a svojším životným štýlom.

Podľa Ondrejkoiviča (2003, s. 114) je subkultúra mládeže „subkultúra viazaná na spôsob správania mládeže, jej sklon k hodnotovým preferenciám, akceptovaniu noriem, relatívne osobitný životný štýl.“ Ondrejkoivič hovorí aj o funkcii subkultúry mládeže a síce „vytvárať autonómne štruktúry, ktoré zmiernujú tenziu (napätie) medzi marginalizáciou mládeže, jej neistotou a obavami zo života v „dospeljej“ spoločnosti na základe princípu výkonu.“

Existencia subkultúry mládeže nám otvára možnosť lepšie vymedziť, charakterizovať a dôkladnejšie poznať mládež. Prostredníctvom poznávania mládežníckej

subkultúry môžeme následne analyzovať problémy kultúry spoločnosti. (Ondrejko, s. 214)

Niektorí autori (Elklin, Miller, Swanson) uprednostňujú pojem tzv. čiastková (alternatívna, kontrakultúra) kultúra pred pojmom subkultúra. (2003, s. 114)

Mistrík (1999, s. 4) zdôvodňuje používanie termínu alternatívna kultúra takto: „Je v ňom aj obrat proti niečomu, alternatíva niečoho, je v ňom aj tvorivý prvok, prínos, a je v ňom aj súvislosť s inou, pravdepodobne dominantnou kultúrou.“

Vybrané typy mládežníckych subkultúr podľa Mistríka²

Mistrík ponúka vo svojej literatúre prehľad a charakteristiku veľkého množstva subkultúr. Nie každá z nich sa však vyskytuje a hodí na prostredí vysokoškolskej mládeže a preto predkladáme prehľad niektorých, podľa subjektívneho názoru autorky najtypickejších, mládežníckych subkultúr vysokoškolského prostredia.

Body Building

„Body building“ je súhrnný názov pre rôznorodé telesné aktivity zamerané na pestovanie tela, ktoré neprebiehajú na profesionálnej úrovni. Členovia tejto subkultúry vnímajú šport ako súčasť života, riziko a nebezpečie chápajú ako bežnú súčasť fyzických aktivít.

Do ich životného štýlu patrí rozvíjanie aktivít ako bungee-jumping, aerobic, cvičenie v posilňovniach, lezenie po skalách či budovách, splavovanie rýchlych tokov apod. (Mistrík, 1999, s. 238)

Dance Music

Kultúrna forma zahŕňajúca široké spektrum tanečnej klubovej scény. Zaradujeme

² Mistrík patrí k autorom, ktorý uprednostňujú používanie spojenia „alternatívne kultúry“ pred pojmom „subkultúra“. Vzhľadom na názov subkapitoly sme pre prehľadnosť textu používali jednotné pomenovanie „subkultúra“.

sem smery ako disco, new wave, hip hop, trance, techno, house, jungle, drum'n' bass, reggae a i.

Členov spájajú víkendové párty, veľké párty pod holým nebom a nočný spôsob života. Typická móda zahrňujúca futuristické prvky, unisex oblečenie, výrazný make-up a nápadité účesy. Pre túto subkultúru nie je užívanie drog a energetických nápojov ničím výnimočné. Významnú funkciu na párty plní Dj, ktorý riadi celú akciu, reaguje na zmeny nálady a „otvára okná“ do inej reality. (Mistrík, 1999, s. 242 - 246)

Graffiti

Typická kultúra veľkých miest. Členovia pomocou špeciálnych sprejov a hrubých fixiek maľujú rôzne obrazy či píšu nápisy na steny verejných budov, mostov, dopravných prostriedkov apod. Svojim správaním vyjadrujú protest voči šedivému a monotónnemu prostrediu veľkomesta a zároveň demonštrujú maximálnu slobodu vyjadrovania sa. Členovia pracujú v malých skupinkách, zväčša tajne a v noci, ich konanie je zväčša protizákonné. Oblekajú sa do špecifického teenagerského oblečenia – široké nohavice, tenisky s hrubou podrážkou, mikiny s kapucou. Bežne sa vyskytujú konflikty s inými sprejerskými skupinami. (Mistrík, 1999, s. 252 – 254)

Heavy metal / Hard rock

Pojmom hard rock označujeme gitarovú hudbu v sedemdesiatych rokoch. Metalová hudba zahŕňa niekoľko rôznych štýlov (trash metal, death metal a i.), ktoré vyjadrujú tvrdosť a ideologickú orientáciu. Medzi štýly priraďujeme aj grunge (koniec tohto štýlu sa datuje smrťou Kuta Cobaina v roku 1994), ktorý vyjadroval pesimistické nálady. Základným vyjadrovacím prostriedkom je rocková hudba s výrazným, silným zvukom. Životný štýl členov sa viaže na koncerty takejto hudby, kožené a riflové odevy (grunge uprednostňoval nedbalý imidž), charakteristická je agresia, násilie a požívanie alkoholu či drog. (Mistrík, 1999, s. 260-262)

Hip Hop

Táto pôvodne černošská kultúra sa postupne rozšírila aj medzi bielu časť obyvateľstva. K vyjadrovacím prostriedkom patrí break dance a v súčasnosti najmä rapová hudba, často s rebelantským podtónom ako znakom sociálnej kritiky. Typické oblečenie člena tejto subkultúry sa skladá zo značkového oblečenia, rôznych reťazí, prsteňov a čiapky na hlavu. Za symbol úspechu člena hip hopovej subkultúry sa považuje drahé auto. (Mistrík, 1999, s. 264-266)

Punk

Punk ako hudobný štýl vznikol vo Veľkej Británii ako reakcia na nespokojnosť s rockom a zároveň poukazoval na sociálne nerovnosti spoločnosti. Pre členov bolo príznačné odmietanie spoločenských noriem a hodnôt, snaha o provokáciu a ironizovanie. Odev člena punkovej subkultúry sa skladá z úzkych nohavíc, tričiek s logom punkovej kapely, koženej bundy a topánok s hrubou gumenou podrážkou. Odev je doplnený opaskami, nášivkami, samolepkami, šatkami a rôznymi reťazami, zatváracími špendlíkmi apod. K štýlu tiež patria výrazné, často rôznofarebné účesy. Súčasťou života člena punkovej subkultúry sú často aj drogy. (Mistrík, 1999, s. 282-286)

Rastafariáni

Pôvod tejto subkultúry siaha na Jamajku, postupne sa rozšíril do New Yorku, Londýna a odtiaľ do Európy. K vyjadrovacím prostriedkom patrí reggae hudba, oblečenie ladené do červenej, zelenej, zlatej a čiernej farby. Vlasy majú upravené do dreadov, doplnené ozdobami ako koráliky, gumičky apod. K životnému štýlu patrí užívanie marihuany ako posvätnéj látky. (Mistrík, 1999, s. 286-288)

Skinheads

Je subkultúra skladajúca sa z rôznych častí ako napríklad Zulu (černoskí skinheads), boneheads a naziskinheads (praví skinheads), SHARP (umiernení

skinheads) a redskins (časť skinheads, ktorí spolupracujú s anarchistami). Spočiatku apolitické hnutie zamerané na „futbal, ženy a hudbu“ sa pretransformovala na subkultúru s ultrapravicovými a rasistickými názormi, ktorá často spolupracuje s neonacistickými organizáciami. Členovia odsudzujú demokraciu v štáte a toleranciu menšín. Štát vnímajú ako jedinú možnú formu spoločnosti, ideálom je „čistý“ národný štát podľa vzoru fašistických krajín. K vyjadrovacím prostriedkom patrí zväčša punková hudba, pravíkoví skinheads využívajú symboly (na Slovensku napríklad symboly Hlinkovej gardy a národné symboly). Typické oblečenie člena skinheads je tvorené ťažkými bundami (bomberami), riflovými nohavicami s trakmi, vysokými okovanými topánkami, členovia preferujú farbu khaki. K imidžu patrí aj účes – ostrihanie takmer dohola a tetovanie. (Mistrík, 1999, s. 292-296)

3 PRIESKUM

3.1 Výskumný problém

Výskumným problémom sú kultúrne návyky vysokoškolskej mládeže. Prieskum je zameraný na zistenie miery intenzity navštevovania konkrétnych kultúrnych podujatí, ktoré boli v procese identifikácie vymedzené ako najtypickejšie pre danú sociálnu skupinu vysokoškolskej mládeže. Prieskum sa zameria aj na zistenie miery ekonomickej činnosti vysokoškolskej mládeže, či má ekonomická činnosť vplyv na typ navštevovaných kultúrnych podujatí a množstvo výdavkov, ktoré respondenti vynakladajú na náklady spojené s návštevou kultúrnych podujatí.

Prieskum sa okrajovo venuje aj problematike subkultúr mládeže. Podá odpovede na otázky ohľadne pocitu príslušenstva k rôznym druhom subkultúr mládeže a odkryje subkultúry, ktoré sú pre vysokoškolskú mládež najtypickejšie.

3.2 Ciele prieskumu a hypotézy

Ciele prieskumu vychádzajú z témy bakalárskej práce a z potreby popísania reálneho stavu navštevovania konkrétnych kultúrnych podujatí, ekonomickej problematiky, problematiky subkultúr vysokoškolskej mládeže a zdrojov získavania informácií ohľadne kultúrnych podujatí.

1. Zistiť mieru závislosti navštevovania kultúrnych podujatí od ekonomickej činnosti študentov.
2. Zistiť, či veľkosť trvalého bydliska vplýva na intenzitu navštevovania kultúrnych podujatí.
3. Zistiť, či sa vysokoškoláci považujú za členov rôznych druhov subkultúr.
4. Zistiť, či štúdium na rozličných univerzitách vplýva na intenzitu navštevovania kultúrnych podujatí.
5. Zistiť najvýznamnejšie zdroje získavania informácií o kultúrnych podujatiach.

6. Zistiť aký typ spoločníka si vysokoškolská mládež volí najčastejšie pri návšteve kultúrnych podujatí.
7. Zistiť, či je rozdiel medzi navštevovaním kultúrnych podujatí u študentov s prechodným bydliskom a bez prechodného bydliska.
8. Zistiť, či vek vplýva na intenzitu navštevovania kultúrnych podujatí.

Na základe teoretických poznatkov v danej problematike a výskumného problému sme vytýčili nasledovné hypotézy. K hypotézam prikladáme indikátory, ktoré boli určujúce v konkrétnej problémovej situácii.

$H_0(1)$ Predpokladáme, že medzi ekonomickou činnosťou mládeže a návštevou kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

$H_a(1)$ Predpokladáme, že mládež, ktorá je ekonomicky činná navštevuje divadelné predstavenia častejšie ako mládež, ktorá ekonomicky činná nie je.

Indikátory: kultúrne podujatia – divadelné predstavenia
ekonomická činnosť – zamestnanie (áno/nie)

$H_0(2)$ Predpokladáme, že medzi účasťou na kultúrnych podujatiach a veľkosťou trvalého bydliska nie je štatistická závislosť.

$H_a(2)$ Predpokladáme, že účasť na kultúrnych podujatiach bude vo vyššej miere u mládeži, ktorá býva v mestách s počtom obyvateľov nad 100 000.

Indikátory: kultúrne podujatia – návšteva diskoték a nočných barov
veľkosť trvalého bydliska - nad 100 000 obyvateľov

$H_0(3)$ Predpokladáme, že medzi pohlavím a pocitom príslušnosti ku subkultúre nie je štatistická závislosť.

$H_a(3)$ Predpokladáme, že za príslušníka subkultúry sa budú považovať častejšie muži ako ženy.

Indikátory: pohlavie – žena, muž
subkultúra - dance music

H₀(4) Predpokladáme, že medzi mierou výskytu na kultúrnych podujatí študentov UKF a mierou výskytu na kultúrnych podujatí študentov SPU nie je štatistická závislosť.

H_a(4) Predpokladáme, že miera výskytu na kultúrnych podujatiach kinematografického charakteru bude vyššia u študentov PF UKF ako u študentov FEM SPU.

Indikátory: univerzita – fakulty kategorizované podľa univerzít UKF a SPU

kultúrne podujatia kinematografického charakteru – návštevy kín

H₀(5) Predpokladáme, že medzi získavaním informácií ohľadne kultúrnych podujatí z elektronických zdrojov a získavaním informácií z ostatných zdrojov nie je štatistická závislosť.

H_a(5) Predpokladáme, že vysokoškolskí študenti získavajú informácie o konaní sa kultúrnych podujatí častejšie prostredníctvom Internetu než tlače.

Indikátory: elektronické zdroje – Internet

ostatné zdroje – tlač

H₀(6) Predpokladáme, že medzi typom sociálneho statusu a navštevovaním kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

H_a(6) Predpokladáme, že vysokoškolská mládež navštevuje kultúrnej podujatia vo vyššej miere s kamarátmi než s rodičmi a súrodencami.

Indikátory: sociálny status – rodičia a súrodenci, kamaráti

kultúrne podujatia – menšie a veľké koncerty

H₀(7) Predpokladáme, že medzi intenzitou navštevovania kultúrnych podujatí a prechodným bydliskom vysokoškolskej mládeže nie je štatistická závislosť.

H_a(7) Predpokladáme, že vysokoškolská mládež s prechodným bydliskom bude navštevovať párty častejšie ako vysokoškolská mládež bez prechodného bydliska.

Indikátory: prechodné bydlisko – áno/nie

kultúrne podujatia – návšteva párty

H₀(8) Predpokladáme, že medzi vekom a navštevovaním kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

H_a(8) Predpokladáme, že študenti vo veku 18-22 rokov budú navštevovať letné hudobné festivaly častejšie ako študenti vo veku 23-26 rokov.

Indikátory: vek – kategorizovaný na 2 skupiny: 18-22 a 23-26

kultúrne podujatia – návšteva letných hudobných festivalov

3.3 Predmet a objekt prieskumu

Predmetom práce je miera výskytu vysokoškolskej mládeže na konkrétnych typoch kultúrnych aktivít.

Pokúsime sa poukázať aj na rozpor medzi kultúrnymi potrebami študentov a ich finančnými možnosťami. Problém vidíme v nedostatočných príjmoch študentov, pre ktorých je náročné platiť vysoké sumy ako vstupné na kultúrne podujatia a preto predpokladáme zníženú účasť na niektorých typoch kultúrnych podujatí (napríklad divadelné predstavenia).

Objektom prieskumu bola vysokoškolská mládež.

Základný súbor tvoria všetci študenti vysokých škôl, študujúci na území Slovenskej Republiky. Súbor zahŕňa študentov študujúcich 1.stupeň vysokoškolského štúdia (bakalársky), druhý stupeň (magisterský alebo inžiniersky) a študentov doktorandského štúdia v dennej a externej forme vysokoškolského štúdia.

3.4 Výskumná vzorka

Výskumnú vzorku tvoria študenti študujúci na nitrianskych univerzitách UKF a SPU v dennej forme vysokoškolského štúdia. Zber údajov prebiehal na každej fakulte oboch univerzít, zastúpené sú všetky druhy dostupných odborov. Keďže sa nám nepodarilo získať informácie o percentuálnom zložení študentov a študentiek základného súboru, vo výberovej vzorke sme zvolili normálne rozloženie výberovej vzorky.

Charakteristika súboru podľa socio-demografických znakov:

Výskumná vzorka bola tvorená 59 ženami (50, 9%) a 57 mužmi (49, 1%), čo predstavuje spolu 116 respondentov.

31% respondentov bolo vo veku 21-22 rokov, 30, 2% respondentov vo veku 18-20 rokov, veková skupina 23-24 tvorila 24, 1% časť výskumnej vzorky a najmenej bola zastúpená veková skupina 25-26, ktorá tvorila 14, 7% časť výskumnej vzorky.

Takmer 26% respondentov pochádzalo z miest, ktoré majú 5 000 – 20 000 obyvateľov, 24, 1% má trvalé bydlisko v obciach s vrchnou hranicou počtu obyvateľov 5 000, mestá s počtom obyvateľov 20 001 – 50 000 boli zastúpené 18, 1% podielom respondentov, najmenej boli zastúpené mestá s počtom obyvateľov 50 001 – 100 000 (16, 4%) a mestá s počtom obyvateľov nad 100 000 (15, 5%).

Najviac respondentov – 33, 6% bolo bez prechodného bydliska, 31% respondentov obýva internát a 27, 6% oslovených respondentov si vybralo ako možnosť prechodného bydliska privát. Zvyšných 7, 8 % respondentov tvorili študenti bývajúci v podnájme.

Z celkového počtu respondentov 116 tvorilo vzorku 57 študentov Univerzity Konštantína Filozofa (ďalej len UKF) a 59 študentov Slovenskej Poľnohospodárskej Univerzity (ďalej len SPU), pričom zber údajov prebehol na každej fakulte oboch univerzít. 12,1 % študentov študovalo na Filozofickej fakulte UKF, 10,3 % respondentov na Pedagogickej fakulte UKF, Fakulta stredo európskych štúdií UKF bola zastúpená 9,5 % podielom respondentov, Fakulta prírodných vied UKF a Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva UKF bola zastúpená 8,6 % podielom respondentov. Na Fakulte agrobiológie a potravinových zdrojov SPU študovalo 9,5% študentov, Technická fakulta, Fakulta biotechnológie a potravinárstva a Fakulta ekonomiky a manažmentu bola rovnako zastúpená 8,6 % podielom študentov a na Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja rovnako ako na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva študovalo 8,6 % z celkového počtu respondentov.

Charakteristika súboru podľa ekonomických ukazovateľov:

Z celkového počtu 116 respondentov 49, 1% malo a 50, 9% nemalo zamestnanie

popri štúdiu. Výška priemerného platu, ktorý zarábali respondenti so zamestnaním popri štúdiu bola 147,42€.

Ďalším ekonomickým ukazovateľom výskumnej vzorky bola otázka zameraná na zistenie množstva finančných prostriedkov, ktoré respondenti vynaložia na platenie vstupného za časové obdobie jeden rok. Po prepočítaní priemernej hodnoty na číselnú hodnotu nám vyšlo, že študenti vynaložia v priemere takmer 120€ na platenie vstupného na kultúrne podujatia.

3.5 Metodika prieskumu

Výskumná technika: V prieskume k danej téme sme využili kvantitatívnu empirickú metódu, ako nástroj tejto metódy sme použili dotazník, nakoľko zvolený nástroj umožňuje získanie informácií od väčšieho počtu respondentov v pomerne krátkom čase.

Zber dát: Terénny zber dát uskutočnila autorka bakalárskej práce. Po ukončení terénneho zberu prebehlo následné spracovanie a analýza získaných dát prostredníctvom štatistického software SPSS.

3.6 Testovanie hypotéz, analýza a interpretácia výsledkov prieskumu

Pri prieskume zameranom na zistenie kultúrnych návykov vysokoškolskej mládeže sme zistili nové skutočnosti a na základe nami stanovenými hypotézami konštatujeme nasledovné:

$H_0(1)$ Predpokladáme, že medzi ekonomickou činnosťou mládeže a návštevou kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

$H_a(1)$ Predpokladáme, že mládež, ktorá je ekonomicky činná navštevuje divadelné predstavenia častejšie ako mládež, ktorá ekonomicky činná nie je.

Zamestnanie popri štúdiu	Návšteva divadelných predstavení			
	Áno	Nie	Spolu	
	Počet	Počet	Počet	%
Áno	12	45	57	49, 1
Nie	10	49	59	50, 9
Spolu	22	94	116	100
	19, 0%	81, 0%		

Tabuľka 1 - Návštevy divadelných predstavení v závislosti od zamestnania

V tabuľke 1 môžeme vidieť, že z celkového počtu respondentov 116 si ako jeden z troch najčastejšie navštevovaných druhov kultúrneho podujatia vybralo 22 respondentov návštevu divadelných predstavení, čo tvorí 19% podiel výskumnej vzorky. Naproti tomu až 81% respondentov možnosť návštevy divadelných predstavení neoznačilo vôbec. Z 22 respondentov, ktorý navštevujú divadelné predstavenia bolo 12 respondentov (54, po54%) popri štúdiu zamestnaných a 10 respondentov (45, 45%) popri štúdiu zamestnaných nebolo.

Hypotézu 1 overíme výpočtom chí-kvadrát testu (Tabuľka 2) použitím štatistického software SPSS.

Hladinu významnosti stanovujeme pre overenie každej hypotézy na hodnotu 5%.

Chí-kvadrát test	DF	P-hodnota
Pearson Chi-Square	1	0, 57303

Tabuľka 2 – Chí-kvadrát test pre overenie hypotézy 1

Výsledky P-hodnoty Pearsonovho chí-kvadrátu pri 1 stupni voľnosti sú výrazne vyššie ako 0, 05, čo znamená, že zistený rozdiel nie je štatisticky významný a preto môžeme prijať nulovú hypotézu a zamietnuť alternatívnu hypotézu. Na základe zamietnutia alternatívnej hypotézy konštatujeme, že závislosť medzi zamestnaním a návštevou kultúrnych podujatí nie je.

$H_0(2)$ Predpokladáme, že medzi účasťou na kultúrnych podujatiach a veľkosťou trvalého bydliska nie je štatistická závislosť.

$H_a(2)$ Predpokladáme, že účasť na kultúrnych podujatiach bude vo vyššej miere u mládeži, ktorá býva v mestách s počtom obyvateľov nad 100 000.

Veľkosť trvalého bydliska	Návštevy diskoték a nočných barov			
	Áno	Nie	Spolu	
	Počet	Počet	Počet	%
Do 5 000 obyvateľov	18	10	28	24,1
5 001 – 20 000 obyvateľov	12	18	30	25,9
20 001 – 50 000 obyvateľov	8	13	21	18,1
50 001 – 100 000 obyvateľov	11	8	19	16,4
Nad 100 000 obyvateľov	5	13	18	15,5
Spolu	54	62	116	100
	46,6%	53,4%		

Tabuľka 3 – Návštevy diskoték a nočných barov v závislosti od veľkosti trvalého bydliska

Z celkového počtu respondentov 116 si 46,6% vybralo ako jednu z troch typov najčastejšie navštevovaných kultúrnych podujatí návštevy diskoték a nočných barov. Z respondentov, ktorý zvolili túto možnosť, bolo najviac z obcí s počtom obyvateľov do 5 000 – až 33,3% (18 respondentov), významné zastúpené boli aj obce a mestá s počtom obyvateľov od 5 001 do 20 000 obyvateľov – 12 respondentov (22,2%). Najmenej boli zastúpené mestá s počtom obyvateľov nad 100 000. Študentov s trvalým bydliskom v takýchto mestách a zároveň navštevujúcich diskotéky a nočné kluby bolo iba 5 (9,25%).

Hypotézu 2 overíme prostredníctvom chí-kvadrát testu (Tabuľka 4), použitím štatistického software SPSS.

Chí-kvadrát test	DF	P-hodnota
Pearson Chi-Square	4	0,08477

Tabuľka 4 - Chí-kvadrát test pre overenie hypotézy 2

Výsledky P-hodnoty Pearsonovho chí-kvadrátu pri 4 stupni voľnosti sú len minimálne vyššie ako 0, 05, čo znamená, že zistený rozdiel síce nie je štatisticky významný, no blíži sa k závislosti. Nulovú hypotézu prijímame a zamietame alternatívnu hypotézu. Na základe zamietnutia alternatívnej hypotézy konštatujeme, že závislosť medzi veľkosťou trvalého bydliska a návštevou kultúrnych podujatí nie je.

$H_0(3)$ Predpokladáme, že medzi pohlavím a pocitom príslušnosti ku subkultúre nie je štatistická závislosť.

$H_a(3)$ Predpokladáme, že za príslušníka subkultúry sa budú považovať častejšie muži ako ženy.

Pohlavie	Príslušnosť k subkultúre			
	Áno	Nie	Spolu	
	Počet	Počet	Počet	%
Žena	33	26	59	50, 9
Muž	38	19	57	49, 1
Spolu	71	45	116	100
	61, 2%	38, 8%		

Tabuľka 5 – Pocit príslušnosti ku subkultúre v závislosti od pohlavia

Pri pohľade na Tabuľku 5 môžeme vidieť, že z celkového počtu 116 respondentov sa za príslušníka nejakej subkultúry považuje až 61, 2% respondentov, pričom si môžeme všimnúť, že obe pohlavia sú takmer rovnako zastúpené. Celkový počet 71 respondentov, ktorí sa považujú za člena subkultúry, je zložený zo 46, 48% ženami a 53, 52% mužmi.

Hypotézu 3 overíme prostredníctvom chí-kvadrát testu (Tabuľka 6), použitím štatistického software SPSS.

Chí-kvadrát test	DF	P-hodnota
Pearson Chi-Square	1	0, 23557

Tabuľka 6 - Chí-kvadrát test pre overenie hypotézy 4

Výsledky P-hodnoty Pearsonovho chí-kvadrátu sú vyššie ako 0, 05, čo znamená, že zistený rozdiel nie je štatisticky významný. S prihliadnutím na hodnotu signifikácie prijímame nulovú hypotézu a zamietame alternatívnu hypotézu. Na základe zamietnutia alternatívnej hypotézy konštatujeme, že závislosť medzi pohlavím a príslušnosťou ku subkultúre nie je a muži sa teda za príslušníka subkultúry nepovažujú častejšie ako ženy.

$H_0(4)$ Predpokladáme, že medzi mierou výskytu na kultúrnych podujatí študentov UKF a mierou výskytu na kultúrnych podujatí študentov SPU nie je štatistická závislosť.

$H_a(4)$ Predpokladáme, že miera výskytu na premietaniach v kinách bude vyššia u študentov UKF ako u študentov SPU.

Študovaná univerzita	Návštevy premietania kín			
	Áno	Nie	Spolu	
			Počet	%
UKF	23	34	57	49, 14
SPU	22	37	59	50, 86
Spolu	45	71	116	100
	38, 8%	61, 2%		

Tabuľka 7 – Návštevnosť premietania kín v závislosti od študovanej univerzity

Pri pohľade na Tabuľku 7 môžeme vidieť, že návštevy premietania kín si ako jeden z troch najčastejšie navštevovaných druhov kultúrneho podujatia zvolilo z celkového počtu 116 respondentov 38, 8% (45) respondentov, pričom 23 respondentov (51, 1%) študovalo na UKF a 22 respondentov (48, 9%) študovalo na SPU.

Hypotézu 4 overíme výpočtom chí-kvadrát testu (Tabuľka 8) použitím štatistického software SPSS.

Chí-kvadrát test	DF	P-hodnota
Pearson Chi-Square	1	0, 73504

Tabuľka 8 – Chí-kvadrát test pre overenie hypotézy 4

Výsledky P-hodnoty Pearsonovho chí-kvadrátu pri 1 stupni voľnosti sú výrazne vyššie ako 0, 05. Konštatujeme, že predpokladaný vzťah nie je štatisticky významný, prijímame nulovú hypotézu a zamietame alternatívnu hypotézu, ktorá predpokladala, že miera výskytu na premietaniach v kinách bude vyššia u študentov UKF ako u študentov SPU.

H_0 (5) Predpokladáme, že medzi získavaním informácií z elektronických zdrojov a získavaním informácií z ostatných zdrojov nie je štatistická závislosť.

H_a (5) Predpokladáme, že vysokoškolskí študenti získavajú informácie o konaní sa kultúrnych podujatí častejšie prostredníctvom Internetu než tlače.

Zdroje získavania informácií	Intenzita získavania informácií						Spolu
	0	1	2	3	4	5	
Tlač	2	14	24	40	32	4	116
TV	2	31	35	31	15	2	116
Rozhlas, rádiá	1	15	20	45	30	5	116
Internet	1	–	2	17	42	54	116
Rozhovory s priateľmi, známymi	1	–	2	18	46	49	116
Letáky, plagáty a billboardy	-	4	9	35	49	19	116
Iné	80	20	9	7	–	–	116

Tabuľka 9 – Intenzita získavania informácií v závislosti od zdrojov získavania informácií

Tabuľka 9 nám hovorí o zdrojoch získavania informácií a intenzite získavania informácií z každého identifikovaného zdroja, pričom číslo 1 značí najmenej často využívaný a číslo 5 najviac využívaný zdroj získavania informácií ohľadne kultúrnych podujatí. Z tabuľky jasne vyplýva, že najčastejšie využívaným zdrojom získavania informácií je Internet, ktorý číslom 5 označilo až 54 respondentov, čo tvorí 44, 56% podiel z celkového počtu respondentov 116. Ďalšími významnými zdrojmi sú rozhovory s priateľmi a známymi, ktoré ako zdroj získavania informácií najčastejšie využíva až 42, 24% (49 respondentov) a letáky, plagáty a billboardy, ktoré si za najčastejšie používaný zdroj zvolilo 16, 38% - 19 respondentov.

Najmenej využívaným zdrojom získavania informácií ohľadne kultúrnych podujatí je televízia, ktorú označilo až 31 respondentov, čo tvorí 26, 72% podiel z celkového počtu respondentov.

Na základe analýzy Tabuľky 9 môžeme konštatovať prijatie alternatívnej hypotézy, podľa ktorej získavajú vysokoškolskí študenti informácie ohľadne kultúrnych podujatí častejšie prostredníctvom Internetu než prostredníctvom tlače. Nulovú hypotézu zamietame.

$H_0(6)$ Predpokladáme, že medzi sociálnou roľou spoločníka na kultúrnych podujatiach a navštevovaním kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

$H_a(6)$ Predpokladáme, že vysokoškolská mládež navštevuje koncerty vo vyššej miere s kamarátmi než s rodičmi a súrodencami.

Spoločník na kultúrnych podujatiach	Návšteva koncertov (menších + veľkých)			
	Áno	Nie	Spolu	
			Počet	%
Sám (bez spoločníka)	3	7	10	4, 31
Partner/Partnerka	14	62	76	32, 75
Kamaráti	39	92	131	56, 47
Rodičia, súrodenci	2	13	15	6, 47
Spolu	58	174	232	100
	25 %	75%		

Tabuľka 10 – Návšteva koncertov v závislosti od spoločníka na kultúrnych podujatiach

Z tabuľky 10 môžeme jasne vidieť preferovanú sociálnu roľu spoločníka, s ktorým respondenti navštevujú koncerty. Až 39 respondentov (67, 24%) z celkového počtu 58 respondentov, ktorý označili návštevy menších a väčších koncertov ako jeden z troch najčastejšie navštevovaných druhov kultúrnych podujatí, navštevuje koncerty s kamarátmi. Významný 24, 14% podiel tvoria respondenti, ktorí navštevujú koncerty s partnerom či partnerkou.

Naproti tomu, s rodičmi a súrodencami navštevujú koncerty len 2 respondenti, čo tvorí iba 3, 44% podiel respondentov, ktorý chodia na koncerty.

Na základe tejto analýzy konštatujeme prijatie alternatívnej hypotézy a zamietnutie nulovej hypotézy, ktorá predpokladala, že medzi sociálnou roľou spoločníka na kultúrnych podujatiach a navštevovaním kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

$H_0(7)$ Predpokladáme, že medzi intenzitou navštevovania kultúrnych podujatí a prechodným bydliskom vysokoškolskej mládeže nie je štatistická závislosť.

$H_a(7)$ Predpokladáme, že vysokoškolská mládež s prechodným bydliskom bude navštevovať párty častejšie ako vysokoškolská mládež bez prechodného bydliska.

Prechodné bydlisko	Navštevovanie párty			
	Áno	Nie	Spolu	
	Počet	Počet	Počet	%
Áno	21	54	75	66,4
Nie	12	26	38	33,6
Spolu	33	80	113	100
	29,2%	70,8%		

Tabuľka 11 – Navštevovanie párty v závislosti od prechodného bydliska

Z Tabuľky 11 nám vyplýva, že z celkového počtu respondentov 113 (3 respondenti sa k otázke nevyjadrili) má prechodné bydlisko 66,4% respondentov a 33,6% respondentov prechodné bydlisko nemá. Z respondentov, ktorí majú prechodné bydlisko navštevuje párty 21 respondentov (28%) a nenavštevuje ich 54 respondentov (72%).

Nakoľko je ale počet respondentov s prechodným bydliskom takmer dvojnásobný, ako počet respondentov bez prechodného bydliska, závislosť nepredpokládame.

Hypotézu 7 podrobíme chí-kvadrát testu (Tabuľka 12) použitím štatistického software SPSS.

Chí-kvadrát test	DF	P-hodnota
Pearson Chi-Square	1	0,69263

Tabuľka 12 – Chí-kvadrát test pre overenie hypotézy 7

Ako nám napovedá P-hodnota Pearsonovho chí-kvadrátu pri 1 stupni voľnosti , ktorá je výrazne vyššia ako 0, 05, zistený rozdiel štatisticky významný nie je. Na základe tejto hodnoty prijímame nulovú hypotézu a zamietame alternatívnu hypotézu, ktorá predpokladala, že vysokoškolská mládež s prechodným bydliskom bude navštevovať párty častejšie ako tá bez prechodného bydliska.

$H_0(8)$ Predpokladáme, že medzi vekom a navštevovaním kultúrnych podujatí nie je štatistická závislosť.

$H_a(8)$ Predpokladáme, že študenti vo veku 18-22 rokov budú navštevovať letné hudobné festivaly častejšie ako študenti vo veku 23-26 rokov.

Vek	Návšteva letných hudobných festivalov			
	Áno	Nie	Spolu	
			Počet	%
18-22	21	50	71	61, 21
23-26	14	31	45	38, 79
Spolu	35	81	116	100
	30, 17%	69, 83%		

Tabuľka 13 – Navštevovanie letných hudobných festivalov v závislosti od veku

V Tabuľke 13 môžeme vidieť, že len 30, 17% respondentov označilo návštevy letných hudobných festivalov ako jeden z troch druhov najčastejšie navštevovaného kultúrneho podujatia. Z tohto podielu bolo 21 respondentov (60%) vo veku 18-22 rokov a 14 respondentov (40%) vo veku 23-26.

Naproti tomu, až necelých 70% respondentov túto možnosť neoznačilo.

Štatistickú závislosť na základe nerovnomernej početnosti respondentov vo veku 18-22 ku respondentom vo veku 23-26 nepredpokladáme.

Hypotézu 8 podrobíme chí-kvadrát testu (Tabuľka 14) použitím štatistického software SPSS.

Chí-kvadrát test	DF	P-hodnota
Pearson Chi-Square	1	0, 86080

Tabuľka 14 – Chí-kvadrát test pre overenie hypotézy 8

Ako nám napovedá P-hodnota Pearsonovho chí-kvadrátu pri 1 stupni voľnosti, ktorá je výrazne vyššia ako 0,05, zistený rozdiel nie je štatisticky významný. S prihliadnutím na hodnotu signifikácie prijímame nulovú hypotézu a zamietame alternatívnu hypotézu, ktorá predpokladala, že študenti vo veku 18-22 rokov budú navštevovať letné hudobné festivaly častejšie ako študenti vo veku 23-26 rokov.

3.7 Závěry z prieskumu

Na základe overenia nami stanovených hypotéz a charakteristike výskumnej vzorky uvádzame tieto závery z prieskumu:

1. Navštevovanie kultúrnych podujatí nezávisí od ekonomickej činnosti respondentov.
2. Navštevovanie kultúrnych podujatí nezávisí od veľkosti trvalého bydliska.
3. Za príslušníka subkultúry sa častejšie považujú muži než ženy. Najpreferovanejšia subkultúra vysokoškolskej mládeže je ale u oboch pohlaví rovnaká – subkultúra dance music. Prehľad príslušnosti oboch pohlaví ku konkrétnym subkultúram nájdete v Tabuľke 15 (Príloha A).
4. Navštevovanie kultúrnych podujatí nezávisí od univerzity, na ktorej respondenti študovali.
5. Najvýznamnejším zdrojom získavania informácií ohľadne kultúrnych podujatí je Internet, najmenej využívaným zdrojom je televízia.
6. Respondenti navštevujú kultúrne podujatia najčastejšie s kamarátmi a najmenej často si za spoločníka na kultúrne podujatia volia rodičov a súrodencov.
7. Kultúrne podujatia navštevujú respondenti s prechodným bydliskom tak isto ako aj respondenti bez prechodného bydliska.
8. Návšteva kultúrnych podujatí nie je podmienená vekom respondentov.
9. Najpreferovanejším druhom kultúrneho podujatia u vysokoškolskej mládeže je navštevovanie diskoték a nočných klubov. Veľmi obľúbeným druhom kultúrnych podujatí sú aj menšie koncerty, premietanie v kinách, letné hudobné festivaly a párty. Naopak najmenej navštevovaným druhom kultúrneho podujatia sú výstavy a expozície v múzeách

a galériách. Prehľad vymedzených kultúrnych podujatí a intenzitu ich návštevnosti nájdete v Tabuľke 16 (Príloha A).

ZÁVER

Náš záujem o kultúrne dianie nám uľahčil orientáciu v danej problematike a písanie tejto práce. Vzhľadom na obmedzený rozsah bakalárskej práce sme sa snažili aspoň okrajovo dotknúť každého cieľu, ktorý sme si v úvode empirického prieskumu vymedzili. Napriek tomuto faktu sa nám skúmanie kultúrnej tematiky zo sociologického pohľadu zdá veľmi zaujímavé a preto by sme v ňom chceli pokračovať i naďalej.

V prvej kapitole sme sa venovali hlavne mládeži. Tento kľúčový pojem sme si vymedzili na základe definícií pochádzajúcich od viacerých autorov. Ďalej sme sa čitateľom pokúsili načrtnúť historický priebeh vývinu tejto sociálnej skupiny, keďže jej existencia v minulosti nebola samozrejmosťou. V kapitole sme sa venovali aj priblíženiu významných období v živote mládeže – adolescencii a mladosti, nakoľko počas týchto období dochádza k dôležitému formovaniu charakteristík mládeže v psychickej i sociálnej oblasti. Pokúsili sme sa priblížiť charakteristiku študentov denného štúdia vysokých škôl v porovnaní so študentmi externého štúdia, prostredníctvom ktorej sme chceli lepšie poukázať na rozdielnosť týchto dvoch skupín mládeže.

Druhá kapitola bola venovaná kultúre, zadefinovaniu tohto pojmu a popísaniu štruktúry. Ďalej sme popísali konkrétne kultúrne aktivity mládeže a nevynechali sme ani všeobecnú charakteristiku pojmu subkultúra mládeže, ktorú sme v ďalšej časti doplnili charakteristikou konkrétnych subkultúr mládeže.

Tretia kapitola úvodom pozostávala z priblíženia výskumného problému, cieľov a hypotéz, metodiky, predmetu, objektu a výskumnej vzorky vlastného empirického prieskumu. Ďalšia časť tejto kapitoly bola venovaná analýze, testovaniu a interpretácii nami stanovených hypotéz a záver kapitoly sme venovali zhrnutiu poznatkov vyplývajúcich z uskutočneného prieskumu.

Do budúcnosti by sme odporúčali zamerať sa na dôkladnejšie preskúmanie jednotlivých častí kultúry ako napríklad preskúmanie hudobných návykov, kinematografických či návykov literárnych, nakoľko rozsah bakalárskej práce umožňuje prieskumníkovi získať iba čiastkový pohľad na skúmanú oblasť.

ZOZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ³

1. Knižné zdroje:

- BARKER, CH. 2006. *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál. 208 s. ISBN 80-7367-099-2.
- HAVLÍK, R. – KOŤA, J. 2002. *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál. 184 s. ISBN 80-7178-635-7
- MALÁ, E. a kol. 1982. *Kultúra v každodennom živote*. 1. vyd. Bratislava: Obzor. 184 s.
- MACEK, P. 2003. *Adolescence*. 2. upravené vydanie. Praha: Portál. 144 s. ISBN 80-7178-747-7
- MISTRÍK, E. et. al. 1999. *Kultúra a multikulturálna výchova*. Bratislava: IRIS. 347 s. ISBN 80-88778-81-6
- MONTOUSSÉ, M. – RENOARD, G. 2005. *Přehled sociologie*. Praha: Portál. 336 s. ISBN 80-7178-976-3.
- MRUŠKOVIČ, Š. - DARULOVÁ, J. – KOLLÁR, Š. 2005. *Múzejníctvo, muzeológia a kultúrne dedičstvo*. Banská Bystrica. UMB Fakulta Humanitárnych vied. 253 s. ISBN 80-8083-160-2
- ONDREJKOVIČ, P. 1997. *Socializácia mládeže ako východisková kategória sociológie výchovy a sociológie mládeže*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV. 204 s. ISBN 80-224-0476-4
- ONDREJKOVIČ, P. 1998. *Úvod do sociológie výchovy. Teoretické základy sociológie výchovy a mládeže*. Druhé, rozšírené a prepracované vydanie. Bratislava: Veda, vydavateľstvo SAV. 388 s. ISBN 80-224-0579-5
- ONDREJKOVIČ, P. 2003. *Základy sociológie mládeže (Mládež v zrkadle sociológie výchovy a mládeže)*. Nitra: UKF FSV. 131 s. ISBN 80-8050-658-2.
- Pedagogická encyklopédia Slovenska*. 1. Zväzok. 1984. Bratislava: Veda 742 s.
- PEOPLES, J. – BAILEY, G. 1988. *Humanity. An Introduction to Cultural Anthropology*. St. Paul: West Publishing Company
- PRŮCHA, J. – WALTEROVÁ, E. – MAREŠ, J. 2003. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. 324 s. ISBN 80-7178-772-8

³ Pri uvedených prameňoch uvádzame všetky dostupné náležitosti.

2. Zborníky

MISTRÍK, E. Dominanta a alternatíva. In. *Súčasné subkultúry mládeže*. Bratislava: Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV, 1999. ISBN 80-85447-08-8. s. 4-7

MISTRÍK, E. Pojmy. In. *MULTI-KULTI na školách: Metodická príručka pre multikulturálnu výchovu*. Bratislava: Nadácia Milana Šimečku, 2006. ISBN 80-89008-21-6. s. 35-61